

Leit -, et nach vill méi geféierlech ass, Cannabis ze konsumméieren.

Voilà. An ech si perséinlech der Meenung, dass ee ka responsabiliséieren, dass ee kann erklären, dass dat eent dat anert net ausschléisst. An et ass net, well mer dat eent erlaben a well mer soen, mir reglementéieren elo an ab 18 Joer däerf ee konsumméieren, dass duerfir d'Consummatioun bei deenen aneren an d'Luucht geet, loin de là. Et kann ee grad nach besser erklären, nach besser begleeden. Beim Alkohol ass et jo och esou! Den Alkohol ass jo och net vun 13 Joer un erlaabt.

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- Et ass awer och e rich-tege Problem heiansdo bei jonke Leit. Awer e rich-tegen!

■ **Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice.**- Jo. Maja, mee wat ass dann d'Alternativ, Här Wiseler?

(*Interruption*)

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- Ech mengen, datt eng Legalisatioun am Fong sécherlech vun dem pedagogesche Message hier, fir ze soen: „Et ass legal fir jiddwereen, ausser fir dee Jugendlechen“, a sech a mengen Aen e Contre-message ass.

■ **Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice.**- Ma dat hänkt jo ganz dovunner of, wéi een et erkläert. Wann een natierlech einfach higeet an et seet een: „Mir legaliséieren et, well et ass kee Problem“, jo, dann hu mer näischt geschafft! Mee ech mengen net, dass een dat esou mécht. An ech mengen, dass mer ganz vill Outilen zur Verfügung hunn, fir et gutt ze erklären a fir ze erklären, firwat mer et maachen, a fir och ze erklären, wat d'Konsequenzen dovunner sinn. Ech si mer bewusst, dass ee mat 16 Joer net ganz vill op seng Gesondheet vun 30 Joer méi spéit hält ...

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- Mee ech mengen, dat kéint ...

■ **Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice.**- ... an dass dat eppes ass, wat dee Moment nach relativ abstrakt ass. Mee et kann een erklären, et kann ee ganz gutt erklären, et kann een och verbildlechen, wat dat alles mat sech bréngt.

Et ass net eng perfekt Léisung, Här Wiseler. Mee a mengen Aen, an ech mengen, net just a mengen, ass et awer nach eng besser Léisung wéi déi, fir einfach näischt ze maachen.

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- Mee, Madamm Tanson, wann dat esou einfach ass, fir et ze erklären, da froen ech mech, firwat Der et net elo scho maacht.

■ **Une voix.**- Jo, genau!

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- Da maacht et elo schonn, erkläert et elo schonn!

■ **Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice.**- Jo, d'Madamm Lenert huet dat jo gesot, do ass jo schonn e ganze Projet, deen op d'Bee gestallt gëtt, an dee gëtt natierlech ëmgasat, soubal deen ëmsetzbar ass. Dat hei ass eppes, dat ass lassgeléist dovunner. Mee et ass eeben dat, wat Dir jo sot, Dir sot: „Wa mer et legaliséieren, da mengen déi Jonk, si kéinten nach vill méi konsumméieren.“ An do sinn ech eeben der Meenung, dass dat dovunner ofhänkt, wéi mer et erklären, a wéi mer et vun Ufank un erklären.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci. An dann hat den Här Engelen d'Wuert gefrot.

■ **M. Jeff Engelen (ADR).**- Merci, Här President. An dëser Motioun gi mer gefrot, fir d'Regierung ze ënnerstëtzen am Cannabiswiesen. Mee eiser Meenung no sinn awer nach op eis Froe vill Äntwerten, déi nach opstinn. An ech mengen, wa mer déi geliwwert kréien, da kënnen mer hei eng Kéier driwwer befannen, eng nei Kéier. Awer haut musse mer mat Nee stëmmen.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Här Engelen. An dann hat den Här Sven Clement d'Wuert gefrot.

■ **M. Sven Clement (Piraten).**- Merci, Här President. Ech hunn déi Motioun matënnerschriwwen, duerfir wäert ech se och matstëmmen. An ech wäert dem Marc Goergen genau dat nämmelecht recomman-déieren.

Ech stelle mer awer e bëssen d'Fro, wann ech hei d'Argument vum Claude Wiseler héieren, vu weegen, mat enger Legaliséierung ab 18 géife mer déi Jugendlech domadder op der Streck loossen ... Ech wollt just constatéieren, Här Wiseler, datt d'CSV haut eng Altersgrenz vun 33 Joer huet. Dat heescht, D'CSV consideréiert Leit als jonk bis 33. Wa mer also kucken, mir hu vu „15 bis se opphale jonk ze si“ geschwat, da concernéiert et dräi Joer, 15 bis 18, wou déi Jonk dann net däerfe konsumméieren, an duerno 15 Joer, vun 18 bis 33, wou se konsumméieren dierften. Dat heescht, ech verstinn objektiv gesinn net, wéi Der hei kéint soen, mir géife Jonker op e Schwaarzmaart drécken. Mir drécke vläicht Teenager, ...

■ **Une voix.**- A jo!

■ **M. Sven Clement (Piraten).**- ... eventuell, mee net all Jugendlecher, well „jugendlech“ ass e vill méi groussen Term wéi nëmme 15 bis 18 Joer.

(*Brouhaha*)

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Här Clement. Dann hat d'Madamm Nathalie Oberweis d'Wuert gefrot.

■ **Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk).**- Jo, merci. Ech wollt just erklären, dass mir déi Motioun net matënnerschriwwen hunn, mee awer matstëmmen.

(*Brouhaha*)

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Hei wannechgelift, e bësse méi roueg.

■ **Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk).**- Jo, well mir sinn eigentlech der Meenung, dass se net wäit genuch geet an dass dat, wat dosteet, och schonn esou am Regierungsprogramm steet. An an deem Fall fanne mir, dass se e bësse superfetatoire ass, wéi ee seet. Dofir hu mer se net matënnerschriwwen, mee mir stëmme se awer mat. Merci.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Madamm Oberweis. Et ass keng Wuertmeldung méi do. Da kënnen mer zum Vott vun dëser Motioun kommen.

Vote sur la motion 1

Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

(*Appel nominal pour votes par procuration*)

Domadder ass dës Motioun mat 33 Jo-Stëmmen bei 27 Nee-Stëmmen ugehall.

Résultat définitif après redressement : la motion est adoptée par 35 voix pour et 25 voix contre.

Ont voté oui : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen (par Mme Josée Lorsché), Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen).

3. Dépôt d'une résolution par M. Fernand Kartheiser

Domadder kéime mer zum nächste Punkt. Fir d'éischt awer géif ech dem Här Fernand Kartheiser d'Wuert gi fir den Depot vun enger Resolutioun. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.**- Villmools merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech wéilt mat dëser Resolutioun zrëckkommen op déi Diskussioun iwwert d'Vefassungsrevisioun. Dir erënnert lech, mir hate virun e puer Wochen hei eng Diskussioun, wou mer gesot haben, datt mir als ADR géifen de Prinzip vum Referendum afuerderen, dee jo véier politesch Parteie virun de Wale versprach haben - d'CSV, d'DP, d'LSAP, déi gréng -, an deen ass refuséiert ginn.

Den Här Mars Di Bartolomeo hat um Enn vun där Diskussioun gesot, et géif eng Informatiounscampagne virbereet ginn an do wäeren och schonn - wann Der d'Band nolauschert, Här Mars Di Bartolomeo, dann héiert Der lech selwer, Dir hutt dat gesot -, do wäere scho Virbereedungen amgaang, fir dat dann am Hierscht ze maachen.

Gutt, da wollte mir eeben dorobber zrëckkommen, well mir wësse jo alleguer, datt eng Verfassungsännerung eigentlech dee wichtigste legislativen Akt ass, dee mer als Parlament iwwerhaupt kënnen maachen, mat enorme Konsequenze fir eist Land a fir déi Gesellschaft, déi mer nun eemol bilden.

Et ass also ganz wichtig, datt mer wierklech och d'Leit komplett informéieren an hinnen och d'Geleeënheet ginn, verschidde Standpunkten dozou ze héieren. Mir erënnere eis jo, wat 2015 bei der

Referendumscampagne geschitt war. Do war eng Informatiounscampagne, déi komplett eesäiteg war! Ech erënnere mech nach drun, datt den haitegen Deputéierte Fred Keup deemools mam „Wee2050/ Nee2015“ a verschidde Säll iwwerhaupt net erage-looss gouf, fir do säi Standpunkt ze verrieden, de Standpunkt vum Nee. Awer déi Jo-Campagne - oder déi soi-disant „neutral“, wéi et deemools dann opgebaut gouf -, déi huet kënnen hire Standpunkt organiséiert a Säll presentéieren.

Esou eppes däerf net méi virkommen. Et muss sinn, datt mer einfach déi Demokratie, déi mer hunn, eescht huelen. An duerfir wëlle mir proposéieren, datt eebe vum Hierscht un eng Informatiounscampagne gemaach gëtt zu all Punkt vun där zukünfteger Verfassung, an zwar esou, datt et wierklech eng Debatt ass, datt mer och zu all Punkt kënnen kontrovers diskutéieren, datt d'Leit genau wëssen, wat sech soll änneren an eiser Verfassung an domadder och an eiser Gesellschaft.

An och d'Chamber huet do hire Rôle ze spillen. Mir hu Chamber TV, do kënnen Diskussionsronnen organiséiert ginn. Mir kënnen ëffentlech Veranstaltungen organiséieren, wou och Organisatioune kënnen invitéiert ginn, déi hir Standpunkten duerleëen, selbstverständlech och Deputéierter. Mir kënnen sou vill maachen, fir eng demokratesch Kultur hei virbildlech ze liewen, an där mer de Leit kënnen weisen, wéi mer dëst Land wëllen änneren.

A wann ech soe „mir“, da betounen ech, datt dat déi Parteie sinn, déi wierklech fir déi nei Verfassungsännerung sinn. An et gëtt och aner Parteien heibannen, déi do en nuanciéierte Standpunkt hunn oder schonn aner Propositione gemaach hunn.

Et ass einfach wichteg, datt mer déi Verfassungsrevisioun, déi elo amgaang ass an déi och séier Progrése mécht, erëm an den Zentrum vun der Opmierksamkeet vun de Leit kënnen réckelen, well et net akzeptabel ass - an dat ass deen Androck, dee ganz vill Leit hunn -, datt esou e Gesetz eigentlech hanner zouenen Diere geännert gëtt, datt esou e wichtegt, fundamentaalt Gesetz geännert gëtt, ouni, ganz ouni Informatioun an ouni Participatioun vum Vollek.

An deem Sënn wollte mir als ADR haut hei eeben eng Resolutioun hannerleëen, déi fuerdert, datt mer vum Hierscht un eng Informatiounscampagne zu all Kapitel lancéieren.

Ech wëll nach soen, et héiert een och Rumeuren, datt scho vläicht virun dëser Summerpaus éischt Texter sollte gestëmmt ginn. Ech hoffen, dat stëmmt net, well dat géif jo dann heeschen, datt souguer déi, déi ugekënnegt hunn, datt vum Hierscht un eng Informatiounscampagne sollt sinn, eigentlech emol dat net méi respektéieren, mee datt mer elo scho kuerz-fristeg géifen an e Prozess eragoe vu Verfassungsännerungen, ouni Informatioun vum breede Public - e Wee, dee mir als ADR net matginn.

Ech soen lech Merci.

■ **Une voix.**- Très bien!

Résolution

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest,

- datt d'Aarbechten an der Institutionen- a Verfassungsrevisiounskommissioun vun der Chamber un den neie Verfassungstexter séier virukommen;

- datt et sech bei enger Verfassungsrevisioun ëm déi wichtigst legislativ Ännerung an engem Rechtsstaat iwwerhaupt handelt;

- datt Verfassungsännerungen naturgeméis fundamental Auswirkungen op de Fonctionnement vum Staat an d'Entwécklung vun der Gesellschaft hunn;

erënnert

- un dat Versprieche, fir déi nei Verfassungstexter enger breeder ëffentlecher Debatt ze ënnerzéien;

decidéiert,

- vum Hierscht 2021 un eng breet Informatiounscampagne am Land ze organiséieren, an där all proposéiert Ännerungen un där aktueller Verfassung solle presentéiert ginn;

- datt déi Informatiounscampagne ënner anerem soll bestoen aus:

• *enger Serie vun Informatiouns- an Diskussionsowender,*

• *ëffentlechen Debatten zu eenzelen Artikelen, zu deenen all interesséiert Organisatiounen invitéiert ginn an an deene si op eng gläichberechtgt Manéier hir Propositionen a Positioune kënnen duerstellen,*

• *Debatten op Chamber TV, an deene muss kontrovers kënnen diskutéiert ginn, dat heescht, datt ëmmer Leit mat verschidde Standpunkter invitéiert ginn.*

- datt dës Campagne muss esou organiséiert ginn, datt déi proposéiert Ännerungen op eng neutral an objektiv Manéier duergestallt ginn an datt zu all Punkt eng kontrovers Diskussioun erméiglecht gëtt,

fir et de Leit ze erlaben, sech op enger gudder Informatiounsgrondlag eng eege Meenung zu all Punkt ze bilden.

(s.) *Fernand Kartheiser.*

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Kartheiser.

4. 7742 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à participer au financement de l'achèvement des travaux nécessaires à l'extension et à la modernisation de la station de traitement du Syndicat des Eaux du Barrage d'Esch-sur-Sûre (SEBES) par dépassement du montant fixé par la loi du 5 juillet 2016 autorisant le Gouvernement à participer au financement des travaux nécessaires à l'extension et à la modernisation de la station de traitement du Syndicat des Eaux du Barrage d'Esch-sur-Sûre (SEBES)

Den nächste Punkt vum Ordre du jour vun haut ass de Projet de loi 7742 iwwert d'Bedelegung vum Staat un der Finanzéierung vun de Modernisations- a Fäerdegstellungsarbechte vun der neier Drénkwaasseranlag vum SEBES. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht an ech ginn d'Wuert un d'Madamm Rapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Stéphanie Empain. Madamm Empain, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat, de l'Énergie et de l'Aménagement du territoire

■ **Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice.**- Villmools merci. Här President, Dir Dammen an Dir Hären, Madamm Minister, de SEBES ass wuel bal jidderengem e Begrëff, mee warscheinlech ass nach laang net jidderee sech der tatsächlecher Bedeutung vun der Aarbecht vum SEBES fir eist aldeeglecht Liewe bewusst.

(*Brouhaha*)

■ **Une voix.**- Pscht!

■ **Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice.**- Merci.

■ **Une autre voix.**- Entschëllegt.

■ **Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice.**- Merci.

An déi Bedeutung vum SEBES ass grouss: De SEBES liwwert dat Wichtigst, wat mir brauche fir ze iwwerliewen: eist Drénkwaasser. De SEBES, also de Syndicat des eaux du barrage d'Esch-sur-Sûre, ass am Juli 1962 gegrënnt ginn, mam Optrag, Drénkwaasser fir e groussen Deel vum Land ofzesécheren, dëst mam Waasser aus dem Stauséi.

Stand haut kënnen aus dem Stauséi all Dag bis zu 74.000 Meterkubb Waasser opbereet ginn an domadder kënnen am Summer bis zu 75 % vun der Consummatioun un Drénkwaasser vum Land ofgedeckt ginn. Wat einfach kléngt, ass an der Realitéit awer e komplexen technesch Prozess, dee vu kruzialer Bedeutung fir eis all ass: Wa mir de Krunn opdréien, kréie mir op der Sekonn proppert Drénkwaasser, also quasi dat Wichtigst, wat mir fir ze iwwerliewe brauchen, direkt an d'Haus oder an d'Wunneng geliwwert.

Hei wéilt ech nach eemol drun erënnere, dass mir hei zu Lëtzebuerg, eeben och dank dem SEBES, Drénkwaasser vun exzellenter Qualitéit hunn. Vill Leit si sech däers och bewusst a konsumméiere ganz bewusst d'Waasser vum Krunn, well et en plus dat gönschteg, praktescht a verpackungsäermst Waasser ass, wat mir hei kënnen kréien. Mee wann een et esou einfach geliwwert kritt, vergësst ee vläicht ab und zu gär, dass et net selbstverständlech ass an dass do hannendrun awer ganz vill Efforte lafen, fir dass mir all esou gutt mat properem Waasser versuergt ginn.

Well, wéi gesot, datt proppert Waasser ass net op direktem Wee einfach esou vum Stauséi bis bei eis an de Krunn gelaf komm, well eist Waasser ass an engem relativ schlechten Zoustand - dat war jo och elo rezent an der Press-: Et ass beläsch mat Schuedstoffer, Nitrater, Pestiziden aus der Landwirtschaft, anere Schuedstoffer aus dem Ofwaasser, Mikroplastik an esou weider. An dofir ass et esou wichtig, dass mer weider sensibiliséieren an de Schutz vun eise Waasser héichhalen, well natierlech ass och déi performantst Opbereedungsanlag kee Fräifaartschäin fir manner Gewässer- oder Quellschutz. Wat eist Waasser an engem besseren Zoustand ass, wat mir et och manner musse propper maachen, an dat gëtt eis all am Endeffekt och méi bëlleg. Virun allem ass eng gréisser Opbereedungsanlag och kee Fräifaartschäin fir e Verbëtze vun der Ressource Waasser. Mam Waasser soll spuersam ëmgaange ginn, och wa mir elo mat der neier Anlag méi héich Capacitéite wäerten hunn.

■ **Une voix.**- Richtig!

■ **Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice.**- An domadder wär ech och elo scho beim Kär vun

dësem Projet de loi ukomm, nämlech déi nei, méi grouss a méi modern Anlag vum SEBES, déi zu Eschduerf amgaang ass gebaut ze ginn, déi am Fong elo an de leschten Zich ass, fir deemnächst kënnen a Betrib ze goen.

Wisou also elo déi nei Anlag zu Eschduerf? Iwwert d'Joren ass d'Demande vum Drénkwaasser am Land natierlech geklommen an och an Zukunft wäert dës Demande nach weider an d'Luucht goen. Dofir huet de Komitee vum SEBES am Joer 2011 decidéiert, d'Produktionscapacitéite vum SEBES an d'Luucht ze setzen, an dat via de Bau vun enger neier Opbereedungsanlag. Dës nei Anlag zu Eschduerf wäert eng Capacitéit vun 110.000 Meterkibb den Dag hu par rapport zu den, wéi scho gesot, 74.000 Meterkibb Stand haut.

Den initialen Devis fir de Bau vun dëser Anlag louch bei 164.800.574 Euro hors TVA. A vu dass et sech beim SEBES ëm e Syndicat mixte tëscht Staat a Gemengen handelt, deen och paritéitesch verwalt a finanziéiert gëtt, bedeit dat, dass 50 % vun de Käschten dann och op de Staat zréckfalen. Dat waren also ronn 83 Milliounen Euro, déi de Staat sollt iwwerhuelen a fir déi de 5. Juli 2016 (veuillez lire: 8. Juni 2016) e Finanzéierungsgesetz an der Chamber gestëmmt ginn ass.

Wat genee ass elo mat deem Budget an deem Projet virgesi gewiescht? Ech wëll elo net ze vill an d'Detailer goen, mee et ass eeben eng gréisser Opbereedungsanlag geplangt ginn, samt neiem, méi groussem Reservoir, engem neien administrative Gebai mat Labo, awer och, am Dall vun der Sauer, dem Bau vun enger neier Station de refoulement mat hirer neier Leitung erop bis op Eschduerf.

De Chantier ass am éischte Semester 2017 lancéiert ginn an et handelt sech heibäi vun der Envergure hier ëm dee gréisste Chantier an deem Beräich, dee mer jee zu Lëtzebuerg lancéiert hunn. Net nëmmen ass d'Capacitéit vun der Opbereedungsanlag substanzéiell erhéicht ginn, mee mir hunn eis och elo d'Méiglechkeet ginn, besser ze filteren, dat och mat neien Opbereedungstechniken, déi eis et besser erméiglechen, zum Beispill Algen oder Mikroschuedstoffe, also ënner anerem Medikamenteréckstänn, Industriechemikalien, Planzeschuttmëttel an esou weider, erauszefilteren.

Wichtig ass och ze soen, dass mir eis mat dëser Anlag elo d'Méiglechkeet ginn, fir zum Beispill am Fall, wou de Stauséi misst eidellafe gelooss ginn, d'Waasser direkt aus der Sauer ze bezéien, wat natierlech eng Partie technesch Schwierigkeete mat sech bréngt, mee wat awer elo, wéi gesot, an Zukunft wäert méiglech sinn.

Par contre huet sech am Laf vun dësem ganz komplexe Chantier eeben herausgestallt, dass den initialen Devis net kéint agehale ginn, an dëst aus verschiddene Grënn. Wéi scho gesot, schwätze mer hei vun engem Projet, dee wierklech eemoleg ass a fir dee mir keng Referenzwäerter haten a wou et virun allem eng Partie Inconnue gouf, déi et schwéier gemaach hunn, en exakten Devis virzeleeën.

An der Kommissiounssëtzung hu mir ganz transparent opgeschlësseelt kritt, wéi d'Méikäschte sech opdeelen:

Dat wär ënner anerem zum Beispill eleng d'Konjunktur, déi e groussen Impakt hat an déi eleng zoustänneg war fir eng Hausse vun 12 Milliounen Euro.

Da gouf et technesch Modifizéierungen, déi sech als néideg erweisen hunn, dëst an Héicht vu 7,9 Milliounen Euro. Hei drënner fält zum Beispill de Fait, dass ee Fournisseur fir d'Fassad faillite gaangen ass oder de Fait, dass den Tracé vu verschiddene Leitungen huet missen adaptéiert gi respektiv och eng Adaptatioun um Daach, fir dass kënnen Fotovoltaikpanels opgericht ginn.

Um Niveau vun der Sécherheet an der Informatik huet och nach missen eng Schëpp bäigeluecht ginn, wat en Ënnerscheed vun nach eemol 6,9 Milliounen Euro ausgemaach huet. An hei gouf et zum Beispill eleng fir d'Réier e Plus vun 3,8 Milliounen Euro, well den initialen Devis Réier aus der Tierkei virgesinn hat a sech herno awer fir anert Material aus der EU entscheet ginn ass, well et Doute gouf um Niveau vun der Qualitéit vun de Leitungen, awer och well zu deem Zäitpunkt Onsécherheete bestoung wéinst etwaage Sanktiounen vun der EU géigeniwwer der Tierkei.

An da koumen nach Méikäschte vun 2,2 Milliounen Euro fir eng besser Fiabilitéit, weider 1,4 Milliounen Euro fir Autorisatiounen a Servituden, weider 4,2 Milliounen Euro fir weider statesch a geologesch Etüden oder och nach 1,1 Milliounen Euro fir weider divers Imprevuen.

Insgesamt schwätze mer hei elo vun enger Hausse vu ronn 42 Milliounen Euro, dat ass e Plus vu 25,6 % par rapport zum initiale Budget, deen also vun den urspréngleche knapp 165 Milliounen Euro op elo ronn 207 Milliounen Euro gehéicht ginn ass.

Bon, dat bedeit elo automatesch, dass dat ursprénglecht Finanzéierungsgesetz vun 2016, wat dem Staat et erlaabt huet, sech mat 50 % um Projet ze bedeelegen, elo net méi duergeet. An dat ass

eeben och de Grond, wisou mer haut dës wichteg Rallonge stëmmen. Et geet drëm, der zousätzlech benéidegter staatlecher Finanzéierung de legale Kader ze ginn, deen de Projet brauch, fir kënnen fäerdeggestallt ze ginn.

Konkreet stëmmen mer haut also eng Rallonge vum Finanzéierungsgesetz, fir dass de Staat sech un der Finalisatioun vun den Aarbechte bedeelege kann. Dës staatlech Bedeelegung gëtt heimadder ëm den op 21,2 Milliounen Euro plafonnéierten zousätzleche Betrag gehéicht, dat si 50 % vun der Hausse. Déi aner 50 % si, wéi gesot, fir d'Gemengen.

Zu den Aarbechten an der Kommissioun ass ze soen, dass dës Projet de loi eeben de 5. Januar 2021 an der Chamber deposéiert ginn ass. Den Avis vum Syvicol koom de 25. Januar, den Avis vum Staatsrot koom den 2. Abrëll an den Avis vun der Chambre de Commerce ass op den 20. Abrëll datéiert. Kee vun deenen Avisen hat gréisser Remarken ze maachen, et sief dann, dass d'Transparenz, mat där d'Méikäschten opgeschlësseelt gi sinn, insgesamt positiv ervirgestrach ginn ass.

Mir hunn de Projet den 21. Abrëll an der Ëmweltkommissioun am Detail virgestallt kritt. Mir sinn du och den Avis vum Staatsrot duerchgaangen a konnten eis Froe stellen. An aus der Sëtzung ass virun allem ervirgaangen, dass et awer eng ganz breet Zoustëmmung fir dës Projet gouf oder gëtt an dass jidderengem och wierklech d'Wichtigkeet bewosst ass, fir dës Projet elo dann och zu Enn kënnen ze bréngen.

De Rapport vum Projet de loi hu mer an der Sëtzung vum 10. Mee ugehall. Duerno, de 14. Mee, konnte mer als Ëmweltkommissioun awer och eng Visitt vun der neier Anlag maachen a konnten eis op der Plaz och e Bild maachen. Hei konnte mer zum Beispill gesinn, wéi de Site opgebaut ass, wéi d'Anlag duebel opgebaut, also gespigelt opgebaut ass, fir sécherzestellen, dass am Fall vun dem Beispill engem Ausfall op där enger Säit, déi aner Säit kéint weider fonctionéieren, ouni en Ausfall vun der Drénkwaasserversuergung ze riskéieren.

Wéi gesot, mir hunn hei d'Envergure an d'Komplexitéit vun deem Site virun Ae gehale kritt a kruten och, dat wéilt ech awer kuerz erwänen, wann Der mer et erlaabt, de Circuit des visites virgestallt. Dësen ass elo net am Budget vum Projet opgeschlësseelt, well dee separat vum Ëmweltministère finanziéiert gëtt. Mee ech mengen, dass een awer net iwwert deen neie Site ka schwätzen, ouni kuerz op dës nei Méiglechkeet vu Visitten hinzewiesen. Well effektiv handelt et sech heibäi ëm eng ganz wichteg Sensibiliséierungsarbecht, déi elo ka gemaach ginn, déi elo ka vum SEBES geleescht ginn. An et geet do natierlech och drëm, Bewosstsinn auszebilde fir d'Ressource Waasser a fir de Wäert vun eise Drénkwaasser.

Voilà, mir hunn och matkritt um Site selwer, mir hunn et virun allem héieren, dass déi éischt Testleef schonn amgaange waren. Geplangt ass, dass de Block A, also déi eng Säit, am Juni soll a Betrib geholl ginn. De Block B, dat heescht déi aner Säit, soll dann am Oktober a Betrib geholl ginn, wat bedeit, dass déi nei Anlag elo net vun haut op muer a Betrib geholl gëtt, mee dass dat graduell soll passéieren bis zum Fréijoer 2022.

Voilà. Ofschléissend wéilt ech als Rapportrice vun dësem Projet de loi och nach eng kéier jidderengem an der Kommissioun Merci soe fir déi ganz konstruktiv Zesummenaarbecht an déi grouss Ënnerstëtzung fir dës wichtege Projet. An ech wéilt awer och der Ekip vum SEBES Merci soe fir hiren Accueil während eiser Visitt, mee virun allem fir hir ganz engagéiert a ganz gewëssenhaft Aarbecht. Dir sidd lech bewosst, wéi eng kruzial Déngschtleeschung Dir all Dag erbréngt, an ech mengen, och mir heibanne sollten dat net vergiesen, well Drénkwaasser ass eist allerwichtigst Gutt. An domadder ginn ech natierlech och den Accord vun der grénger Fraktioun a soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - An ech soen der Rapportrice, der Madamm Stéphanie Empain, Merci a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwwene Riedner, déi honorabel Madamm Martine Hansen. Madamm Hansen, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **Mme Martine Hansen (CSV).** - Villmools Merci, Här President. An ech muss soen, ech sinn houfreg, dass ech mäi Kolleeg, den Aly Kaes haut däréi hei vertrieën. Den Aly ass leider verhënnert an ech si, wéi gesot, mam Stau u sech e bësse grouss ginn. Ech kommen aus der Uewersauer-Stauséi-Gemeng an ech wunnen elo an der Esch-Sauer-Gemeng, do wou eeben elo och de SEBES gebaut gëtt. Also sinn ech wierklech frou, dass ech zu dësem Projet de loi dierf schwätzen. Ech wäert et awer just ganz kuerz maachen.

D'Waasser ass definitiv dat Allerwichtigst, wat mer hunn. D'Madamm Empain huet dat och scho gesot an ech soen hir och villmools Merci fir hire Rapport.

An duerfir sinn ech natierlech frou, dass ech am Numm vun der CSV hei kann den Accord zu dësem Projet de loi ginn.

Mir waren eis op der Plaz de SEBES ukucken. An ech wëll och nach eng kéier Merci soe fir déi wierklech ganz interessant Visitt. Ech hu gesot ..., duerno war ech frou, dass elo keen en Test mat mir gemaach huet, well ech hunn esou vill Réier a Réier gesinn, ech wousst herno net méi onbedéngt, wou d'Waasser hin an hier géif lafen. Ech mengen, ech hat net alles verstan, mee mir kënnen jo nach eng kéier kucke goen.

Bei esou engem Projet ass et am Prinzip och schwéier ofzeschätzen, wivill et géif kaschten. Duerfir ass eng Rallonge hei näischt Aussergewöhnlech. Wéi gesot, et ass net, fir gëlle Krinn hei iwwerall anzusetzen, mee et ass ganz einfach dat, wat gebraucht gëtt. An duerfir, wéi gesot, nach eng kéier eis vollst Ënnerstëtzung fir dës Rallonge.

Ech hunn awer dräi kleng Remarken ze maachen. Dat Éischt: Wéi mer op der Visitt waren, do hu mer och gesinn, dass do eng ganz Partie Pompelen do sinn - Pompelen: d'Waasser, de Stau, ass ënnen, Eschduerf ass uewen, d'Waasser muss gepompelt ginn. Pompele brauche Stroum, esou vill verstinn ech och dovunner, a Stroum muss produzéiert ginn. Déi ganz Anlag huet e relativ groussen Daach, wou nach keng Solaranlagen drop sinn.

De SEBES, ech hu mat hinne geschwat gehat, si hu gesot, si hu sech u sech als Zil gesat, dass se esou vill Stroum wéilte produzéieren, wéi se herno och verbrauchen. Duerfir mäi Wonsch un d'Regierung, dass dës Projet dann och vun der Regierung ënnerstëtzt gëtt, well de SEBES kann dat eleng net esou stemmen; also dat Éischt ass fir d'Solarpaneauen.

Dat Zweet, wat mer och gesinn hunn a wat och immens wichtig ass, dat ass, dass Visitten zouge-looss ginn an et ass do och extra e ganze Gank gebaut ginn, wou Gruppen de SEBES kënnen kucke goen, wat, denken ech, immens wichtig ass, och fir d'Sensibiliséierung fir d'Bedeitung vun eise Drénkwaasser. Fir d'Regioun ass et natierlech och eng zousätzlech touristesch Attraktivitéit.

Ech weess awer och elo, dass et op där anerer Säit net onbedéngt dem SEBES seng Haaptaufgab ass fir Touristen, loosse mer soen, ënner Gänseféisercher, „zefriddenzestellen“. Et wär awer u sech flott, wann een no enger éischer Phas, wou méi grouss Gruppen dat kënnen besichlegen, och vläicht kéint e Konzept erschaffen, wéi dat am Tourismus och fir méi kleng Gruppe kéint agesat ginn. An do bräicht de SEBES natierlech dann och d'Ënnerstëtzung vun der Regierung vun der Säit vum Tourismusministère.

An deen drëtten Punkt, wou ech wollt drop agoen, dat ass u sech och eng Question élargie, déi den Aly Kaes déi leschte kéier hei gestallt hat, nämlech: Mir hunn och mat deenen Direkteren, wéi mer do waren, geschwat an et ass jo evident, dass bei der Drénkwaasserversuergung - ech hu gesot, dat ass dat Wichtigst, wat mer hunn -, och alt emol heiansdo séier mussen Decisiounen geholl ginn. De SEBES ass e Syndicat. Dës Direkteren hunn awer u sech absolut kee Pouvoir, fir Ënnerschrëften ze maachen, fir Decisiounen ze huelen, esou dass si am Prinzip ëmmer esou op der Limitt vun der Legalitéit sinn, wa se u sech am Wuel vun eis all séier musse reagéieren. An duerfir wär et wierklech eise Wonsch, dass do ganz séier géif legiferéiert ginn.

Sou, mat deenen dräi Remarken, nach eng kéier eisen Accord zu dësem Projet de loi.

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Madamm Martine Hansen. An da wier et um honorabelen Här Gusty Graas. Här Graas, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Gusty Graas (DP).** - Merci, Här President. Et kann ee soen, dass et ronn eng Milliard Leit op der Welt gëtt, déi keen Zougang hunn zu Drénkwaasser. An et sinn och Experten, déi fäerten, dass an deenen nächste Joren nei militäresch Konflikter wäerten entstoen, eebe just wéinst der Knaptheet vun Drénkwaasser.

Glécklech dat Land, wou d'Leit moies opstinn, de Krunn opdréien an da kréie se Héichqualitätsdrénkwaasser geliwwert. A Lëtzebuerg ass eent vun deene ganz, ganz weinege Länner, déi an där Situatioun sinn. An ech mengen, dat kann een net oft genuch soen, dat kléngt guer net wéi e Klischee, mee au contraire, et muss een andauernd ëmmer erëm drop hiweisen, wat fir ee grouse Gewënn dass mer an deem Sënn hei zu Lëtzebuerg hunn, dass mer esou eng exzellent Drénkwaasserversuergung hunn.

Ech mengen, de SEBES, wéi virdru schonn hei gesot ginn ass, gouf 1962 natierlech mam Zil gegrënnt, fir e gudden Deel vum Land mat Drénkwaasser ze beliwweren. Haut variéiert dat tëscht 50, 60 bis 70 %. Dat ass schonn eng enorm Leeschtung. An et ass gewosst, dass mer nach ëmmer am Wuesse sinn, souwuel, wat d'Populatioun ubelaangt, wéi och, wat industriell Aktivitéiten ubelaangt. An et louch also op der Hand, dass do och huet missen

d'Installatioun vum SEBES ausgebaut ginn. A wien dee Chantier scho gesinn huet, an et si jo eng Rei Kolleegen, déi dat d'lescht Woch konnte maachen, déi wëssen, dass dat e formidable Chantier ass, en impressionnanten, eng immens Technik. An trotzdeem, wéi gesot, sti mer haut hei a mussen eng zousätzlech Rallonge stëmmen, well eeben d'Devisen net konnten agehale ginn.

Ech mengen, et sinn och eng ganz Rei Gemengepolitiker heibannen, déi wëssen, dass se reegelméisseg mat deem Problem vun Devisiwwerschreidunge konfrontéiert sinn, wou een och net ëmmer frou ass a wou et munchmol awer och hausgemaach ass. Och dat soll emol hei gesot ginn. Ech wëll op kee Fall hei pauschaliséieren, mee eenzel Architekturbüroen, eenzel Bureau-d'étudé kéinte vläicht awer an Zukunft e bësselche méi seriö schaffen, woubäi ech dat awer elo net onbedéngt op dee Problem hei wëll konzentréieren.

Hei sinn eng Rei Ursaachen opgezielt ginn, firwat et eeben zu där Kreditiwwerschreidung vu plus ou moins 25 % komm ass. D'Madamm Empain huet dat am Detail gemaach. Ech soen hir och Merci fir hiren exzellente Rapport a brauch also net méi dorobber anzegoen.

Natierlech sinn e puer Punkten, déi awer e bëssen zum Nodenken ureegen. Do gëtt zum Beispill gesot, dass an der Moyenne nëmmen 1,8 Offeren erakomm sinn. Doraus kéint ee schléissen, dass entweder de Marché saturéiert ass, dass net genuch Méiglechkeeten do sinn, fir eeben déi Aarbechten ze maachen. Et kéinten och vläicht aner Ursaache sinn. Déi konjunkturrell Ëmstänn sinn natierlech déi, déi am meeschten derzou bäigedroen hunn, dass et zu deenen dach net onweesentleche Kreditiwwerschreidungen hei komm ass.

Dann natierlech beweeye mer eis hei op engem ganz héichsensibelen Niveau: Ech mengen, et geet ëmmerhin ëm d'Drénkwaasserversuergung. Déi muss maximal geschützt ginn. A mir wëssen, dass et Leit gëtt, déi sech kéinte virstellen, souguer eng terroristesch Attack op de Stauséi, virun allem op d'Staumauer ze maachen. Also dass hei eng maximal Securitëit muss garantéiert ginn, ass och méi wéi normal. Dat doduerch och nach zousätzlech Käschten entstinn, ass, fir eis jiddefalls, dann och nozevollzéien.

Jiddefalls, wann et ëm d'Drénkwaasser geet, solle mer hei zu Lëtzebuerg e Maximum un Investitiounen maachen. An dat maache mer och an dowéinst sinn natierlech déi Kreditiwwerschreidungen - och wann een e bëssen e mulmegt Gefill huet, ech ginn dat ganz gären zou -, fir eis awer kee Problem. Selbstverständlech wäerte mer als Demokratesch Partei och deem do zoustëmmen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mer awer trotzdeem bei dëser Geleeënheet, nach e puer lwwerleeungen ze maachen, wat och d'Qualitéit vum Stauséi oder vum Uewersauerstauséi ubelaangt. Ech mengen, och do sinn d'Problemer bekannt.

Et wäert elo net méi allze laang daueren, da kréie mer erëm d'Meldung, dass erëm verstärkt Algewuesstum am Stauséi feststellen ass. Och do kenne mer d'Ursaachen; mir wëssen, wat et ass: d'intensiv Landwirtschaft, haislech Ofwässer, déi net gekläert ginn, industriell Ofwässer, déi nach vläicht op déi eng oder aner Manéier och an d'Sauer kommen. Zënter Joerzénge schwätze mer doriwwer. Et gi gewëssen Efforte gemaach, mee mir mussen awer och zum Constat kommen, dass bis elo net genuch Efforte gemaach gi si an dass trotzdeem och nach mussen Ustrengunge gemaach ginn.

Et sinn och eng Rei positiv Entwécklungen ze erkennen: Stéchwuert LAKU (ndlr: Landwirtschaftlech Kooperatioun Uewersauer), zum Beispill. Ech sinn och frou, dass och elo do deen internen, loosse mer soen ..., jo, Kaméidi ass vläicht e bësse stark gesot, mee et ware jo e puer Reiwereien do entstanden, dass déi och elo konnte geléist ginn, dass och do nei Iddie kënnen entwéckelt ginn, fir d'Drénkwaasserqualitéit och nach ze verbessern.

Et dierf ee jo net vergiesen, dass 65 % vum Anzugsgebit vum Stauséi - also d'Anzugsgebit, dat sinn eng ronn 42.000 Hektar - op belschem Gebitt leien. An dowéinst ass et och gutt, dass mer och do eng grenziwwerschreidend Zesummenaarbecht hunn. Ech erënneren hei un déi Konventioun mat der Wallonie, déi mer elo nach kierzlech gestëmmt hunn.

An da wëll ech ofschléissend och vläicht nach op deen neie Règlement grand-ducal ze schwätze kommen, wou et ëm de Schutz vum Stauséi insgesamt geet. Och do si wichtig Neierungen dran. Sécher gouf et ëmmer Leit, déi sech do natierlech méi reservéiert gewisen hunn. Mee nach eng kéier: Et geet hei awer schlussendlech ëm de Schutz vun eise Drénkwaasserreservoir an dann dierfe mer awer net ze vill duerch d'Fangere kucken, och wann dat vläicht deem engen oder deem aneren net ëmmer esou gefält.

Ech wëll zum Beispill op zwee Artikelen hiweisen: Den Artikel 7 - do geet et ëm den Asaz vun Dün-gemëtter; och dat ass jo bekannt, datt dat grad der-zou bäidréit, fir d'Algeproduktioun an d'Luucht ze dreiwien -, oder zum Beispill den Artikel 24 iwwert d'Produits phytopharmaceutiques. An och dat ass natierlech e Problem, well et ass gewosst, datt et nach Réckstänn vu Pestiziden och um Niveau vun dem Stauséi vun Esch-Sauer gëtt.

Et kéint een natierlech nach vill an nach méi laang iwwert déi ganz Problematik do schwätzen, mee dat ass engem a fënnf Minutte jo awer net erlaabt.

Ofschléissend, wéi gesot: Mir investéieren elo 207 Milliounen am plaz 165 Milliounen an déi ganz Infrastruktur. Mee déi Milliounen si gutt investéiert, si si richtig investéiert. Dat Eenzezt, wat een nëmme kann hoffen, ass, datt de Konsument dobaussen dat och ze schätze weess.

An an deem Sënn bréngen ech selbstverständlech d'Zoustëmmung vun der demokratescher Partei. Ech soen lech Merci.

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools, Här Graas. An ech ginn d'Wuert direkt weider un déi honorabel Madamm Cécile Hemmen.

■ **Mme Cécile Hemmen (*LSAP*).** - Merci, Här President. Jo, effektiv, den Här Graas huet et gesot, et kann een natierlech e mulmege Gefill hunn, wann ee vun esou engem héijen Depassement schwätzt. Mee d'Argumenter sinn do. Merci der Madamm Empain, dass se wierklech och nach eng Kéier am Detail drop agaangen ass. Mir hate jo och d'Geleeënheet an de Kommissiounssëtzungen, fir vill Froen dozou ze stellen, vill Froen, op déi mer och Äntwerte kritt hunn. Merci och fir déi exzellent Visitt, déi organiséiert gouf, wou ee sech wierklech der Envergure vun der Projekt konnt bewusst ginn.

Ech sinn awer och ganz frou, dass nieft all deem Technesch, wat do gebaut ginn ass - an dat ass vläicht haut net esou ernimmt ginn -, och nach esou eng Maison d'accueil fir d'Visiteure virgesinn ass. Ech mengen, d'Madamm Hansen hat et kuerz ernimmt. Och dat ass e ganz wichtige Punkt, wou Gruppe respektiv och individuell Persounen d'Méiglechkeet kréien, fir sech de Projet ..., net de Projet, mee eigentlech déi fäerdeg Anlag vu bannen unzekucken. A wann ech kann op eng kleng Erfahrung zrëckkucken, déi ech als Buergermeeschter gemaach hunn, wou ech d'Méiglechkeet gebueden hu fir eis Bierger, an deen neie Waasserbaseng kucken ze kommen a fir hinnen do déi ganz Technik ze weisen, wat déi Opbereedungsanlag a sech huet, dee ganze Volume vun Waasser - dat ass eppes, wat eigentlech och eng Prise de conscience ausléist bei de Bierger. A wéi den Här Graas et richtig gesot huet, dat soll een och incitéieren, fir dee Räichtum Waasser nach eng Kéier nei ze consideréieren an och doriwwer eraus dann de Schutz vun Waasser.

Dofir begreifen ech perséinlech déi Initiativ ganz staark an ech hoffen, dass och vill Gebrauch gemaach gëtt vun deene Visitten, well dat jo dann och dee pedagogesche Wäert kann hunn, net nëmme fir Kanner, mee och fir déi Erwuessen.

Selbstverständlech gëtt d'LSAP den Accord zu deem Projet. Merci.

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools, Madamm Hemmen. An dann ass d'Wuert fir den honorabelen Här Fred Keup. Här Keup, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Fred Keup (*ADR*).** - Jo, merci, Här President. Merci och dem Rapporteur a merci och meng Virriedner, déi ganz viles hei gesot hunn, wat ganz richtig ass. Ganz wichtig natierlech: Waasser ass elementar wichtig fir eis, dat muss ee jo net widderhuelen, dat ass evident. Firwat muss mer dat hei soen?

Mir müssen dëse Projet matstëmmen - kloer. Ech wëll awer hei op eppes ganz anerers opmierksam maachen, wat vläicht elo net gesot ginn ass. An ech ka mech hei erënneren, ech hunn et nach hei erëmfonnt: 2018 huet den Här Lickes, Direkter vun Waasserwirtschaftsamt - et stoung am „Lëtzeburger Wort“ - gesot: „Das Land werde bereits in zwei bis drei Jahren mit Trinkwasserknappheit zu kämpfen haben, sollte sich die derzeitige Entwicklung fortsetzen“. Dat heescht, mir hunn effektiv, an dat geet elo e bësse méi wäit, mee mir hunn e Problem, deen op eis zoukënn mat der Versuerung vun Drénkwaasser. An dat huet domat ze din, wéi ech ëmmer erëm betounen - wéi ganz vill vun eise Problemer hei am Land, wéi zum Beispill och de Wunnengsproblem -: Dat ass eng Bevëlkerung, déi wäiss an déi natierlech ëmmer méi Ressourcen hei brauch. An déi Ressourcen, déi si begrenzt an dat zielt souwuel fir de Wunnraum, wéi och fir d'Waasser, wéi och fir, wat weess ech, d'Stroossen an esou weider an esou fort.

An do sinn ech gespaant, wann et dann ëm déi Léisung geet, déi mer do wäerte proposéiert kréien. Do ass jo dann engersäits ëmmer geschwat ginn eventuell vu Waasser aus dem Ausland, Waasser aus der Musel an esou weider an esou fort. Mee dat gëtt dann en anert Thema. Ech wëll dat just eng Kéier hei an de Kontext setzen. Mir hunn

hei e Problem, deen op eis duerkënn mat der Waasserversuerung, an dat ass geschold duerch dee Bevëlkerungswuesstum, dee mer hunn.

Merci.

■ **M. Fernand Kartheiser (*ADR*).** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools, Här Keup. An dann ass d'Wuert fir déi honorabel Madamm Cecchetti.

■ **Mme Myriam Cecchetti (*déi Lénk*).** - Här President, Madamm Minister, léif Kolleegen a Kolleginnen, d'Veuerung vun der Bevëlkerung mat propperem Drénkwaasser, wat e kostbaart Gutt an e raart Gutt ass, ass eng essenziell Aufgab vun der ëffentlecher Hand. D'Investitiounen an d'Infrastruktur fir d'Produktioun, d'Distributioun an d'Klärung vun Waasser dierfen dowéinst ni engem Finanzéierungsvirbehalt ënnerleien.

Dofir ass et fir eis och kloer, datt mir dëst Gesetz matstëmme wäerten, fir datt dem SEBES en zousätzleche Budget fir de Bau vun der neier Opbereedungsanlag zur Verfügung steet.

Ech wëll awer e puer Saache soen, déi méi fundamental mat der Drénkwaassersituatioun zu Lëtzebuerg ze din hunn an natierlech och direkt en lien si mam Bau vun der neier Opbereedungsanlag um Stauséi.

De Bau vun der Opbereedungsanlag ass néideg, well d'Capacitéit vun der aktueller Infrastruktur un d'Limite komm sinn, dat engersäits, well de Waasserverbrauch steetge eropgeet an anerersäits, well no an no ëmmer méi vun eigentleche Potenzial un Drénkwaasser op eise Territoire wéinst Verschmutzungen net ka genotzt ginn.

Den Här Raymond Erpelding, den neie President vun der europäescher Waasserassociatioun, huet deslescht an engem Interview gesot, datt Drénkwaasser fir 60.000 Mënschen net méi ka genotzt ginn, well et verschmotzt ginn ass. Doduerch waren iwwert d'Joren ëmmer méi Gemenge gezwongen, d'Drénkwaasser vun SEBES ze bezéien, wat d'Infrastruktur um Stauséi natierlech zousätzlech beuspriicht huet.

An deem Beräich goufen et an de leschte Joren natierlech Fortschreitter, sief et mat der Ausweisung vu Gewässerschutzzonen, och ronderëm de Stauséi, oder mat Investitiounen an d'Kläranlagen uechtert d'Land. Trotzdeem bleift fir eis kloer, datt de Schutz vun de Gewässer an natierlech vun eise Drénkwaasser déi wichtegst Kontributioun fir eng gutt Versuerung vun der Populatioun bréngt.

Déi reegelméisseg Pollutiounen vu Waasserleef a vu Grondwaasser, sief et wéinst Iwwerlaaschtung vu Kläranlagen - Stéchwuert: Beggen -, Accidenter oder Nollissegkeeten a Betriber - Stéchwuert: Aire de Berchem oder och Kronospan -, oder wéinst onverantwortlechem Verhale vu Ministèren - de Crassier CASA zu Beggen -, weisen eis awer ganz däitlech, datt nach vill Aarbecht ze maachen ass a méi streng Mesurë fir de Waasserschutz muss geholl ginn.

De Verbuet vun bestëmmten Aktivitéiten oder Produkter ass do fir eis déi méi nohaltig Approche an ass sécherlech ëmmer méi deieren an opwendegen Norüstunge vu Filteranlagen am Réseau virzezéien.

Ech hu virdrun de wuessende Waasserverbrauch ugeschwat. Deen ass natierlech och eng Konsequenz vun der wuessender Bevëlkerung, jo, mee de Verbrauch huet awer sécherlech och eng eegen Dynamik. Projektiounen weisen jo, datt de Verbrauch pro Persoun tendenziell erofgeet iwwert d'Joren, sief et duerch technologesch Neierungen, Investitiounen an d'Netz, Sensibiliséierung fir d'Verbraucher an esou weider.

Mir sinn der Meinung, dass mir responsabel mat der Ressource Drénkwaasser ëmgoe müssen an dass esou gutt wéi méiglech muss Waasser gespuert ginn. De Käschendeckungspräis beim Waasser - dee jo oft als ee Mëttel ugesi gëtt, fir d'Leit zu deem responsabelen Ëmgang mam Waasser ze bewegen -, ënnerstëtze mir awer net, engersäits well et d'Iwwerliewenswichtigkeet vun Waasser fir all Mënsch ausblent an anerersäits awer dem Verbëtze vu Waasser fir extravagant Besoinen, wéi de Wuess netzen, den Auto all Woch waschen, Schwämmen opfellen, och net Rechnung dréit.

Dofir hu mir als déi Lénk eis och ëmmer fir de gestaffelte Präis agesat, fir esou déi Stéit ze responsabiliséieren, déi immens vill Waasser verbrauchen a sech et och leeschte kënnen, an déi ze entlaaschten, déi gutt op hire Waasserverbrauch oppassen a vläicht net déi néideg finanziell Ressourcen hunn.

Et sinn awer net eenzel Stéit, déi de problemateschste Verbrauch hunn, mee Betriber mat immens héijem Waasserverbrauch. Wa mir haut hei stinn an iwwert den Ausbau vun den Drénkwaassercapacitäten decidéieren, a gläichzäiteg ass d'hallef Regierung hanner Google hier, fir en Datacenter heihinner ze lackelen, da stellt ee sech d'Fro, wou d'Prioritéit vun dëser Regierung leien. Bis haut sinn d'Informatiounen iwwert de Waasserverbrauch vu Google geheim. Asiicht an de Memorandum of Understanding tëschent Google an dem Staat hu

mir ëmmer nach net kritt, obwuel mir dee viru Méint gefrot hunn. Ouni d'Fakten ze kennen, kënnen mir eis natierlech just op Gerüchter bezéien, déi iwwert de Waasserverbrauch zirkuléieren. Wann et wierklech 10 % vun aktuelle Landesverbrauch sinn, da geet e Véierel bis en Drëttel vun der zousätzlecher Kapazität, déi mat dësem Projet vun der SEBES geschafte gëtt, drop fir den Datacenter vu Google!

Här President, d'Äerderwiermung, d'Verdonste vun Iwwerflächewaasser, de feelenden Néierschlag, d'Versigelung vu Biedem, déi réckleefeg Absorptionsfäegkeet vun eise Biedem an, an, an - kuerz, déi multipel ekologesch Krise maachen d'Waasserversuerung zu engem risegen Defi fir déi kommende Joren a Joerzénge. Mir mussen respektvoll a schounend mat där Ressource ëmgoen, se net verbëtzen, verschmotzen oder se fir Aktivitéiten gebrauchen, déi onverhältnisméisseg vill Waasser verbrauchen. D'Waasser ass dat neit Gold - a vill méi wäertvoll, well Gold kann een net drénken.

Merci.

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools, Madamm Myriam Cecchetti. A leschten ageschriewene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen.

■ **M. Marc Goergen (*Piraten*).** - Merci, Här President. Also, e puer Virriedner hunn et jo schonn ugedeit mat den eenzelne Firmen an Offeren - et ass jo esou: 25 % ass jo elo net näischt! Also, 42 Milliounen vun 2016 bis elo ass net näischt! Ech mengen, dat ass awer och e Problem, den Här Graas hat et richtig gesot, deen och an de Gemengen oft virkënn. Et ass vläicht och esou, dass d'Politik eng Kéier misst iwwerleeën, ob een de Firmen dann ëmmer esou noëtt. Well heiansdo huet een awer och de Verdacht, dass et ze einfach ass fir verschidde Firmen, einfach emol beim Staat dat, wat se vläicht beim private Client net duerchkréien, herno nach eng Kéier nozefroen.

Trotz allem wäerte mer dem Projet net am Wee stoen. Natierlech ass et eng nobel Cause. Et kann een awer net all nobel Cause herno rechtfertegen, wann ee seet: „Mir gi 25 % méi aus wéi eigentlech geplangt!“ Et ass jo haut net déi éischte Kéier, dass mer an der Chamber esou e Projet kréien, deen awer méi deier ginn ass, wéi déi viereg Regierung, déi awer nach ëmmer déi selwecht ass, geplangt hat. Trotzdeem wäerte mer haut awer den Accord ginn.

Merci.

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools, Här Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert, d'Madamm Ëmweltministesch Carole Dieschbourg.

Prise de position du Gouvernement

■ **Mme Carole Dieschbourg, *Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable*.** - Villmools merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt emol der Rapportrice, dem Stéphanie Empain, e ganz grouss Merci fir dee wierklech komplette Rapport.

Ech mengen, mir hunn allegueret bei der Visitt um SEBES wierklech profitéiert, fir nach allméiglech Froen ze stellen iwwert dee wierklech flotten a grousser Projet, dee wäert komplettéiert gi mat engem Circuit de visite. A Madamm Hansen, ech kann lech berouegen, dëse Circuit de visite wäert och op si fir de Public. Et muss ee sech natierlech umellen, well virgesinn ass, dass a Gruppe geféiert gëtt. Mee ech ka mer awer virstellen, dass dat wierklech e Point d'attraction am Norde vun Land gëtt, souwuel fir eis Bierger wéi och fir den Tourismus.

Fir op den Theemekomplex vun der Energie anzegeen, do si mer amgaangen ze kucken, iwwert de Klimafong ze hëllefen, dass déi Solarpannele kënnen kommen. An ech weess och, dass de SEBES, zesumme mat SOLER an de Gemengen, an der Region amgaangen ass, och un enger Wandenergie ze plangen. Do wëllt een d'Bierger mathuelen an ech mengen, dass dat wierklech de richtige Wee ass, dass do Plaz zur Verfügung gestallt gëtt, dass och en Apport en nature gemaach gëtt, fir dass ee ka beweisen, dass een hei kann esou wäit wéi méiglech autonom sinn.

An ech mengen, déi drëtt Fro, wou Dir drop agaange waart, dat war de Message, deen dann éischter un d'Innenministesch goug, vun Direkterstatut, deen een natierlech - an do, mengen ech, ass jo och eng Reform vun der Gesetzgebung ënnerwee -, hei muss diskutéieren, fir handlungsfäeg ze sinn.

Dann awer nach eng Kéier kuerz: Et ass jo ee vun deene ganz wichtige Projeten, fir d'Drénkwaasser vu Lëtzebuerg iwwer eng laang Zäit ofzesécheren, an dat mat deene modernsten Technologien, wou mer wierklech kënnen sécher sinn, dass een de Krunn och dauerhaft kann opmaachen an da propert Drénkwaasser huet.

A jo, Madamm Cecchetti, et ass ee vun deenen dräi Pilieren, op deene mer schaffen: D'Investitiounen héichhalen a modern an nei Infrastrukturen - mat ënner anerem, mee net nëmme, dem Bau vun

enger grousser Anlag SEBES, wouvun awer 60 % vun der Populatioun kënnen direkt profitéieren -, mee awer och zum Beispill iwwert d'Reform vun Waassergesetz, déi mer 2017 gemaach hunn, dass mer och regional d'Gemenge vernetzen, fir dass iwwerall, och an deene Regiounen, déi autonom sinn, wann emol e Problem mam Drénkwaasser sollt sinn, maximal Sécherheet garantéiert ass, dass d'Leit kënnen hire Krunn opdréien an Drénkwaasser zur Verfügung hunn.

Dee wichtigste Pilier fir mech, deen éischte vun deenen dräi grousser Pilieren, dat ass natierlech de Schutz vun Drénkwaasser. An do sinn ech och ganz frou, dass mer net nëmme elo eng Anlag bauen, mee dass eeben déi gréisste Schutzzon - och déi éischt Schutzzon, déi Lëtzebuerg hat -, de Stauséi, elo duerch d'Prozeduren ass, also a Kraaft ass, an dass mer zanter e puer Joer do an der Region wierklech aktiv mat der Landwirtschaft, och iwwert de Waasserfong, zesumme mat dem Landwirtschaftsministère, dee jo och Mesuren huet, gemeinsam kënnen schaffen.

An do hu mer et och fäerdegbruecht, dëst Joer e Renouveau an der LAKU ze kréie mat enger neier Présidence, déi elo wierklech dynamesch un d'Wierk geet. Well preventiven Drénkwaasserschutz, dat ass dat bescht Mëttel. An eleng de Fait, dass an de leschte siwe Joer awer 90 % vun Drénkwaasser hei zu Lëtzebuerg an d'Prozedur gaange sinn, fir Schutzzonen ze maachen, déi deelweis fäerdeg sinn - 55 Schutzzonen sinn haut scho fäerdeg -, dat weist, dass do eng Dynamik opkomm ass an dass d'Gemengevertreder zesumme mam Staat an deene leschte Joren do wierklech richtig vill Wallung gemaach hunn. Well preventive Waasserschutz ass och dee gënschtegsten! Dat ass deen, wou mer d'Leit mathuelen a wou mer evitéieren, datt d'Drénkwaasser haut vu 60.000 Awunner net méi benotzt gëtt. Déi Zuel wëlle mer natierlech erofkréien, am Effort mat allen Acteure vun Terrain.

An dann de leschte Pilier, fir lech awer och ze soen: Mir si jo awer ëmmer nach amgaangen, un der Spuerstrategie ze schaffen. Och do gëllt et, wierklech aktiv ze kucken, wéi een am Alldag - an dat gëllt souwuel fir doheem wéi an de Gemengen, déi hir Leitungsnetzer solle kucken, wéi awer och fir d'ekonomesch Acteuren - effizient mam Waasser ëmgeet, esou wéi mer insgesamt effizient mat eise Ressourcë wëllen ëmgoen. Och dat hu mer um Radar. Dat just, fir lech do awer nach eng Kéier ze berouegen. Mir sinn op deenen dräi Pilieren wierklech massiv um schaffen.

A fir déi Leit, déi interesséiert sinn, an do profitéieren ech haut e bësse vu menger Riedezäit, fir dat nach eng Kéier ze soen: Mir sinn amgaangen, deen drëtten Bewirtschaftungsplang fir eist Waasser an d'Gewässer ze erstellen. Dee soll bis Enn dëses Joers, bis den 22. Dezember, fäerdeg sinn. Do hate mer virun e puer Wochen de Lancement. Et kommen elo Workshope fir Experten, mat Experten, mat de Leit, eebe grad fir déi Mesuren, déi Gewässerschutz solle maachen. An hei schwätze mer iwwert de Stauséi, da schwätze mer vun Iwwerflächegewässer, wat hei an dësem Fall fir Drénkwaasser genotzt gëtt.

Mee et ass natierlech ëmsou besser, wa mer an deem Ganzen vill Leit hunn. Dofir och nach eng Kéier hei, honorabel Deputéiert, en Augenmerk dorop. Mir schaffen un drëtten Bewirtschaftungsplang, fir insgesamt d'Waasser an d'Gewässerqualität zu Lëtzebuerg virunzedreiwien. An ech freeë mech natierlech op Ären Interessi, a virun allem freeën ech mech iwwert déi ganz grouss Zoustëmmung hei am Haus. Dat weist, dass mer responsabel si vis-à-vis vun eise Bierger, dass mer eeben dat néidegt Geld elo zur Verfügung stellen, fir dass de SEBES ka fäerdeg gebaut ginn. An dann hoffen ech, dass mer herno allegueren eng Kéier vun deem flotte Circuit de visite kënnen profitéieren an eis dat live und in Farbe kënnen ukucke goen.

Villmools merci.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools der Madamm Ëmweltministesch Carole Dieschbourg.

D'Diskussioun ass elo ofgeschloss. Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7742. Den Text steet am Document parlementaire 7742⁴.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7742 et dis-pense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänt un.

Fir d'éischt déi perséinlech Stëmme, par vote électronique.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

(Appel nominal pour votes par procuration)

Domadder ass dëse Projet de loi eestëmmeg mat 60 Jo-Stëmme ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles (par M. Georges Mischo), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes (par Mme

Françoise Hetto-Gaasch), Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen (par Mme Josée Lorsché), Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fred Keup) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

5. 7646 - Projet de loi sur les relations entre entreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire

Mir kommen elo zum Projet de loi 7646, enger Ëmsetzung vun enger europäescher Direktiv iwwer onlauter Verkaufspraktiken tëschent Betriber. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An ech ginn direkt d'Wuert un d'Rapportrice vun deem Projet de loi, déi honorabel Madamm Tess Burton.

Rapport de la Commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Espace

■ **Mme Tess Burton (LSAP), rapportrice.**- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kollegen, mam Gesetzesprojet 7646 setze mer haut eng Direktiv an eist nationaalt Recht ëm, déi de 17. Abrëll 2019 vum EU-Parlament a vum Conseil decidéiert ginn ass.

D'Direktiv setzt op EU-Niveau e Kader fir deloyal kommerziell Praktiken an der Relatioun tëschent Entreprises, déi innerhalb vun der Liwwerketten am Sektour vun der Landwirtschaft an de Liewensmëttel operéieren.

De Gesetzestext huet kloer d'Zil, d'Relatiounen tëscht de Produzente vu Liewensmëttel engersäits an den Acheteuren oder de Keefer respektiv den Distributeuren anersäits an e gesonden Equilibre ze bréngen. Net seelen ass et nämlech esou, dass d'Fournisseure vu Liewensmëttel ganz wéineg bis kee Verhandlungsspillraum hu par rapport zu groussen Distributeuren, déi d'Präisser bestëmmen kënnen, well d'Verhandlungsmuecht eeben eleng op hirer Säit ass.

Domadder ass dese Gesetzestext e wichtege Schrëtt no vir am Sënn vun engem méi effikasse Schutz vun de Produzenten. De Gesetzestext gesäit e relativ breede Champs d'application vir: Viséiert sinn net nëmme Landwirtschaftlech Produkter, mee och aus dese Produkter transforméiert Liewensmëttel, wéi se an der Annex 1 vum Traité iwwert de Fonctionnement vun der EU opgelëscht sinn. An de Liwwerketten am Sektour vun der Landwirtschaft an de Liewensmëttel kann eng nämmlech Entreprise nämlech an där enger Etapp de Produzent sinn an an där nächster Etapp vun der Liwwerketten da selwer de Keefer sinn.

Ech wëll betounen, dass et bei deser Direktiv an deemno och bei deem Gesetzestext net ëm deloyal kommerziell Praktiken aus dem Konsumenterecht geet. Et geet also net ëm d'Relatioun tëscht Entreprise a Konsument, mee eleng ëm d'Relatioun tëscht zwou Entreprises.

Esou erkläert sech och, dass, contrairement zum Konsumenterecht, dese Gesetzestext keng generell Definitioun vun enger deloyaler Praktik gëtt. D'Direktiv grad ewéi de Gesetzestext definéiere fënnf verschidde Forschette vum Chiffre d'affaires, soudass d'Fournisseuren, déi sech innerhalb vun der jeeweileger Forschett befannen, protégéiert gi vis-à-vis vun all Keefer, deem säi Chiffre d'affaires iwwert déi jeeweileg Forschett erausgeet.

Als deloyal Praktiken am Sënn vun der Direktiv ugesi ginn zum Beispill Delais de paiement, eng spontan Annulatioun vu Bestellungen duerch de Keefer, eng gezwonge Participatioun vum Produzent un de Käschte vu Remiseën un den Ennverbraucher bei enger Promotioun, eesäiteg Ännerungen um Liwwerofkommes oder och nach d'Zréckschécke vun de Produkter, déi net verkaaft gi sinn.

Am Ganzen identifizéiert d'Direktiv am drëtten Artikel net manner wéi 16 deloyal kommerziell Praktiken. Verschiddener sinn d'ordre public - si sinn an alle Fäll verbueden. Et schwätzt ee vun der sougenannter schwaarzer Lëscht. Déi aner befanne sech op der groer Lëscht, well se generell verbuede sinn, ausser se wiere kloer an ouni Ambiguitéit am Liwwervertrag festgehalen gi respektiv an engem spéideren Accord tëscht dem Fournisseur an dem Keefer.

D'Chambre d'Agriculture huet an hirem Avis betount, dass si am léifsten alle 16 deloyal kommerziell Praktiken géif op där schwaarzer Lëscht gesinn, mee dass Lëtzebuerg sech misst upassen un d'Transpositioun vun der Direktiv an eisen Nopeschlänner, fir dass mer net géife riskéieren, der Wettbewerbsfäegkeet vun eiser Landwirtschaft onbewosst ze schueden, just well mer et gutt gemengt hätten.

D'Direktiv obligéiert d'Memberstaaten, eng oder méi ëffentlech Autoritéiten ze bestëmmen, déi souwuel e Pouvoir d'enquête wéi e Pouvoir de sanction hunn, fir d'Anhale vum spéidere Gesetzestext ze garantéieren. Am Artikel 8 vun der Direktiv ass och eng effikass Kooperatioun tëscht de kompetenten Autoritéiten vun de verschiddene Memberstaaten explizitt verankert, well mir wëssen, dass et am europäesche Bannemaart och eng grenziwwerschreidend Dimensioun ka ginn.

Fir Lëtzebuerg soll de Conseil de la concurrence déi wichteg Missioun iwwerhuelen. De Conseil de la concurrence huet souwuel um juristesche wéi um ekonomeschen Niveau déi néideg Erfahrung vum Fonctionnement vum Marché. De Conseil de la concurrence kann op Basis vum Artikel 5 vum Gesetzestext eng Amende zwëschent 251 an 120.000 Euro géint déi Acteuren ausschwätzen, déi de Verbuet vun den deloyale kommerzielle Praktiken aus dem Artikel 3 net respektéieren.

Parallèll dozou kann de Conseil de la concurrence och op eng Astreinte zrëckgräifen, déi bis zu 10.000 Euro pro Dag Retard ka goen. An, Här President, den Tribunal administratif grad wéi d'Cour administrative hu sech scho méi wéi eng Kéier zum Exercice vum Conseil de la concurrence vu senger legale Pouvoire geäussert, soudass déi néideg juristesche Sëcherheet fir all concernéierten Acteur misst garantéiert sinn.

De Considerant 32 an den Artikel 6 vun der Direktiv weisen d'Memberstaaten drop hin, de chargéierten ëffentlechen Autoritéiten och déi néideg Mëttelen zur Verfügung ze stellen, fir där neier Missioun kënnen gerecht ze ginn. Och den Avis vum Conseil de la concurrence selwer ënnersträicht dese Punkt, soudass ech als Rapportrice do keen Zweifel hunn, dass de Conseil de la concurrence dat zousätzlecht Fachpersonal och wäert zougestane kréien.

De Staatsrot hat a sengem initialen Avis véier Oppositionen formelles, déi mer awer an der zoustänneger Chamberskommissioun konnten aus dem Wee raumen. Et ass notament ëm den Artikel 3 Paragraf 1 gaangen. Hei huet de Staatsrot gemengt, et misst een allen dräi Ausnamen aus der Direktiv zum Verbuet vun den Delais de paiement an de Gesetzestext iwwerhuelen. Finalement hu mer decidéiert, zwou vun deenen dräi méiglechen Ausnamen ze iwwerhuelen, fir der Opposition formelle kënnen Rechnung ze droen.

Et bleift awer weiderhin, dass mir d'Ausnam en faveur vun ëffentlechen Entreprises am Gesondheitssektour net gëlle loossen, well mer schonn 2013 bei der Transpositioun vun enger anerer Direktiv zu der Lutte géint Retard-de-paiementen der Meenung gewiescht sinn, dass den ëffentleche Sektour misst mam gudden Beispill virgoen, amplaz sech selwer e Sonderrecht ze ginn.

Voilà, domat hätt ech alles gesot. Fir all aner Detailler verweisen ech op mäi schrëftleche Rapport. An domadder géif ech och schonn den Accord gi vun der sozialistescher Fraktioun an ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- An ech soen der Rapportrice, der Madamm Tess Burton, villmools Merci a ginn d'Wuert un déi éischten ageschriwene Riednerin, déi honorabel Madamm Diane Adehm.

Discussion générale

■ **Mme Diane Adehm (CSV).**- Jo, villmools merci, Här President. Wéi d'Rapportrice, d'Madamm Burton, et richtig gesot huet, geet et hei drëm, d'Produzente vun Agrarprodukter respektiv Liewensmëttelen ze schützen virun de sougenannte Pratiques commerciales déloyales vun de Keefer. Dat heescht, mir sinn hei eigentlech e bëssen an enger Situatioun, wou mer Produzente schützen mussen. An d'Produzente kann een an deem Fall oft vergläiche mam David, deen amgang ass, géint de Goliath ze kämpfen.

Duerfir ass dat heiten eng Transpositioun, déi wierklech äusserst wichteg ass fir eise Sektour hei am Land. A mir begrëssen och, dass am Virfeld

mat de Baueren a mat de Wënzer iwwert dat heite Gesetz geschwat ginn ass.

Mir bleift nach just eng Fro - d'Rapportrice hat et schonn ugeschidden -: De Conseil de la concurrence huet drop higewisen, dass en de Moment net déi néideg personell Ressourcen huet, fir déi dote Missioun och nach zousätzlech wouzerhuelen. Duerfir meng konkret Fro un de Minister: Kënnt do eng Personalopstockung beim Conseil de la concurrence? A wa jo, wéini kënnt se? Ass dat relativ kuerzfristig virgesinn, well d'Gesetz soll awer elo relativ séier a Kraaft trieden? Oder ass dat e bësse méi op laang Dauer ausgeluecht?

An ech gi selbstverständlech och nach den Accord vu menger Fraktioun. Merci.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Madamm Diane Adehm. An ech ginn d'Wuert weider un den honorabelen Här André Bauler.

■ **M. André Bauler (DP).**- Merci, Här President. Léif alleguer, fir d'éischt wollt ech der Rapportrice, der Madamm Tess Burton, en häerzleche Merci soen, souwuel fir hire gudden mëndleche wéi och detailléierte schrëftleche Rapport, deem ech ëm Gottes Willen näischt wëll bäifügen, si huet dat exzellent erkläert.

Ech géif dann awer och dem President vun der Kommissioun, dem Här Claude Haagen, Merci soe fir déi vill Rou, déi hien opbréngt, dat Wëssen an dat Feingefill, dat en un den Dag bréngt, fir déi Kommissioun hei ze leeden, ...

(Interruptions)

... well ech muss soen, mir hu ganz dacks technesch juristesche Dossieren, an do muss een an der Ekonomieskommissioun heiansdo e gutt Virwëssen hunn an och d'Nerve behalen. Duerfir och e Merci, Här Haagen.

Wéi meng Virriedner et gesot hunn: D'Zil vun deem Gesetzesprojet ass et, fir d'Relatiounen tëscht de Produzente vu Liewensmëttelen an de Verdeeler an e gewëssent Gläichgewicht ze bréngen a besonnesch déi ekonomesch schwach Fournisseuren ze schützen. Hei geet et also ëm näischt aneres wéi ëm Gerechtegkeet a Fairness.

Ech weess och net, ob d'Madamm Adehm meng Gedanke ka liesen, mee am nächste Saz hat ech hei virgesinn ze soen: „Am agroalimentäre Beräich ass et effektiv dacks David géint Goliath.“ Ech hat nach derbäigefüügt: „Dee Kleng géint dee Groussen.“ Dee Groussen imposéiert effektiv seng Spillregele, wat net ëmmer ganz fair ass, fir dat emol héiflech ze formuléieren, oder korrekt iwwert d'Bün geet. Dat huet mech iwwerens un d'Monopoly-Experiment vun der Universitéit Berkeley erënnert, vun deem d'Nathalie Oberweis virun zwee Deeg an hirer Untrëttsried geschwat huet, wou deen ee Spiller vun ofank un direkt eng besser Positioun huet wéi deen aneren an doduerjer net nëmmen am Virdeel ass, mee deen anere Spiller iwwerdubbere kann, soudatt en an d'Hannertreffe geréit, jo, dozou verdaamt ass ze verléieren. Dat Monopoly-Beispill gëtt et iwwerens och an anere Beräicher, wou déi eng um laangen Hiewel setzen an déi aner beschtefalls Waasserdréier däreft spillen.

Mat deem Gesetz gëtt also versicht, anticoncurrentiel Methoden, also restriktiv an deloyal Praktiken, ze ënnerbannen, déi op Käschte vun deene méi Schwaache ginn. Hei beweege mer eis also innerhalb vun deem Domän, wou Entreprisë mat Entreprises ze dinn hunn - d'Rapportrice huet dat trefflech gesot.

Meng Fraktioun, déi sech natierlech aus Gewunnecht an aus Traditionen ëmmer vill fir kleng Mëttelständler an selbststänneg schaffend Leit asetzt, kann dëst nobelt Zil duerfir och nëmme mat deem Gesetzesprojet guttheeschen. D'DP-Fraktioun, dat wäert lech wuel kaum iwwerraschen, gëtt dann duerfir och den Accord zu deem Projet. Ech soen lech Merci.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- An ech soen dem Här André Bauler villmools Merci a ginn d'Wuert weider un déi honorabel Madamm Semiray Ahmedova. Madamm Ahmedova, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Semiray Ahmedova (déi gréng).**- Merci fir d'Wuert, Här President. Déi sanitär Kris huet eis geléiert, dat mer musse méi autonom ginn - an all Hisiicht -, well doduerjer kënnen mir eis Resilienz stärken. Diversifikatioun a méi Eegeversuergung musse mir ënnerstëtzen a stärken.

Fir gesond ze liewen, brauche mer qualitativ héichwäerteg Liewensmëttelen a mir mussen och vill méi op saisonal, lokal a regional Produktioun setzen. Als Gréng sti mir fir eng nohalteg Landwirtschaft. Nohalteg heescht, mat deene Ressourcë schaffen, déi zur Verfügung stinn, mee awer och am Aklang mat eisem Klima, eiser Ëmwelt an eisem Planéit.

Mir brauchen eng Transition hin zu enger klimafreundlecher a buedemgebonnener Landwirtschaft, déi op Diversifikatioun setzt. Mat deem, wat haut zu Lëtzebuerg produzéiert gëtt, hu mir genuch, fir de Besoin ofzedecken, wat d'Fleesch- an d'Mëllech-

besoine sinn. Mee dofir besteet awer nach vill Potenzial, wat de Geméis- an Uebstbau ugeet.

Méi Uebst a Geméis „made in Luxembourg“, dat géif am Fong méi Resilienz a méi Onofhängegkeet bedeuten. Gläichzäiteg schafe mir regional Kreesleef a spueren och Transportzäiten, Transportweeër a stoussen an engems natierlech och manner Schadstoff an d'Loft aus.

Méi eng nohalteg Landwirtschaft bedeit fir eis awer och, dass d'Bauere fir hir Aarbechten anstänneg a fair entlout ginn. An do ass e groussen Deel vum Problem. Virun allem méi kleng Betriber hunn et oft immens schwéier. Si zéien allgemeng an der Ekonomie oft de Kierzeren, well si manner konkurrenz-fäeg sinn an doduerjer manner Verhandlungspouvoir hu vis-à-vis vun deene Groussen.

Och am landwirtschaftleche Sektour ass dat net anescht. Hei kënnt nach derbäi, dass de Marché vun der Landwirtschaft zu Lëtzebuerg - mee net nëmmen hei, och an anere Länner - aus enger grousser Unzuel u Verkeefer, also landwirtschaftleche Betriber besteet, awer nëmmen aus engem klengen Grappvoll Keefer. Dat féiert derzou, dass eng Ofhängegkeet entsteet an e puer Keefer de Produzenten diktéieren, zu wéi engem Präis an zu wéi enge Konditiounen d'Geschäfte gemaach ginn.

Fir deem entgéintzewierken, brauche mir méi regional a lokal Vermaartungsstrukture fir eis Produzenten, well wat manner Tëschestatiounen gebraucht ginn, fir d'lesse vum Feld op dem Teller ze hunn, wat d'Produzente manner ofhängeg sinn a wat méi e faire Präis kéint bezuelt gi fir d'Wueren.

Haut ass d'Tendenz déi, dass kleng Produzenten an hirer Entwécklung gebremst ginn, wann net esouguer vum Marché gedrängt ginn, während déi Grouss hiren Afloss ausbauen kënnen. Dat ass net just schlecht fir déi kleng Betriber, et ass och schlecht fir den Innovatiounspotenzial vum gesamte Sektour an och an Hisiicht op déi ekologesch Transition.

Contrairement zu deem, wat een ëmmer seet, dass de Marché sech kéint vum selwe reegelen, ass dat net wouer. De Marché brauch kloer Reegelen.

Dese Projet de loi setzt genau do un: D'Zil ass et ze verhënneren, dass déi méi staark Keefer hir dominant Positiounen ausnotze mat deloyale Praktiken par rapport zu deene méi schwaache Produzenten. Mat der Direktiv, déi dese Projet de loi transposéiert, ginn dofir eng Rei Praktiken zwëschent Entreprisë verbuede beziungsweis ageschränkt. Zum Beispill gëtt verbueden, dass e Keefer, deen eng Commande gemaach huet, wou de Verfallsdatum vun der Wuer kuerzfristig wäert oflafen, seng Commande annulléiert. Well doduerjer, dass deen dat géif maachen, géif de Produzent natierlech keen anere Keefer méi fannen an doduerjer géif d'Wuer en plus och nach verfallen.

Mat deem Gesetz ginn also d'Produzente gestärkt, fir dass si hir Produiten zu faire Präisser an zu korrekte Konditiounen verkafe kënnen. Ech iwwersprangen e puer Saachen, well ech gesinn, dass meng Zäit ofleef an ech komme wierklech ...

■ **M. André Bauler (DP).**- D'Riedezäit.

■ **Mme Semiray Ahmedova (déi gréng).**- ... direkt zu engem Punkt, deen immens wichteg ass. Mat deem Gesetz erkenne mir un, dass et wichteg ass, d'Produzenten um Enn vun der Liwwerketten ze stärken a virun onfaire Praktiken ze schützen. Erlaabt mer, hei eng Parallell zum Devoir de vigilance ze maachen, bei deem et jo och drëms geet, d'Produzenten a virun allem d'Aarbechter, ënner anere, och am landwirtschaftleche Sektour, weltwäit ze schützen an hinne gutt Aarbechtskonditiounen ze assuréieren.

Ech denken hei zum Beispill un d'Kakaosindustrie, déi leider vill ze oft mat Kannerarbecht verbonnen gëtt. Experte schätzen, dass eleng an der Côte d'Ivoire an am Ghana, wou zwee Drëttel vun dem weltwäite Kakao produzéiert ginn, ronn 1,6 Milliounen Kanner an der Kakaosindustrie schaffen.

Duerfir sinn ech immens frou, dass d'Regierung elo en Aarbechtsgrupp an d'Liewe geruff huet, fir dass do e Gesetz ausgeschafft gëtt zum Devoir de vigilance. An do soll wierklech am beschte séier gemaach ginn.

Dir Dammen an Dir Hären, mir brauchen eng nohalteg Landwirtschaft, an dat geet just mat staarke Produzenten, déi nohalteg schaffen an déi hir Produiten zu faire Konditiounen verkafe kënnen. Grad dofir brauche mir och an deem Sektour fair Bedingungen a kloer Reegelen. Dat heite Gesetz leescht e wichtege Bäitrag dozou, dass d'Kräfteverhältnisse zwëschent groussen a klengen Entreprises, beziungsweis zwëschent Fournisseuren an Acheteuren am Liewensmëttelsektour equilibréiert ginn.

Dat gesot, soen ech selbstverständlech e ganz grouse Merci un d'Rapportrice Tess Burton fir de schrëftlechen, awer och fir de mëndleche Rapport. An ech ginn natierlech den Accord vun eiser grénger Fraktioun. Merci fir d'Nolauschteren a pardon fir déi Zäit.